

הקהילה היהודית בוילנה

וילנה - נעים להכיר!

מלאו את "תעודת הזהות" להלן לפי עמודים 129 - 130:

- המדינה בה שוכנת וילנה: _____ • כינויה: _____
- דמות בולטת שהתגוררה ופעלה בה: _____
- מספר היהודים שהתגוררו בה בתחילת המאה ה-20: _____
- מוסדות חינוך שהוקמו בה מטעם השלטונות: _____
- במה התבטאה חשיבותה מבחינה תורנית? _____
- שיטת הלימוד בישיבותיה: _____
- יחס היהודים למוסדות ההשכלה מטעם השלטון: מצד אחד - _____ ומצד שני - _____
- השפעת תנועת ההשכלה על יהודי העיר: _____

פעילות: העבירו קו בין כל סיבה (טור א) לבין התוצאה שלה (טור ב) על פי מה שלמדתם.

תוצאה	סיבה
כמות גדולה יחסית של רבנים מישיבות ליטא נקראו לכהן ברבנויות גם בארצות שמסביב לליטא וגם בארצות החדשות כמו ארצות הברית.	בוילנה היו ישיבות רבות, וחשובות והיא נחשבה למרכז תורני מרכזי
יהודי ליטא נחשפו להשכלה ולתרבות הגרמנית יותר מאשר יהודי פולין, אוקרינה ורוסיה.	בוילנה התגוררו ולמדו רבנים גדולים מכל ליטא שהשפעתם ניכרה גם מחוצה לה.
בעקבות זאת, יהודים שעסקו בחכירה, בקשרים כלכליים עם האיכרים או האציל הפולני ואחוזתו, איבדו את עבודתם.	השלטון הרוסי רצה לבולל את היהודים בתרבות הרוסית.
כתוצאה מכך, במשך השנים נמשכו יותר תלמידים למוסדות החינוך המשכילים ועזבו את הישיבות.	רוב היהודים ראו במוסדות החינוך החדשים ניסיון של השלטון לגרום לאיבוד זהותם היהודית.
בשל כך יהודים רבים פנו ללמוד במערכת ההשכלה הרוסית הגבוהה.	ליטא שכנה בסמוך לגרמניה (פרוסיה המזרחית)
לכן היא כונתה "ירושלים דליטא".	ככל שתנועת ההשכלה הצליחה יותר במערב אירופה כך השפעתה התפשטה למזרח אירופה, ובכלל זה לוויילנה.
מעטים מאוד מיהודי ליטא הצטרפו למוסדות החינוך שבקים השלטון הרוסי.	בשנת ה'תרט"ו, 1855, החל "עידן הרפורמות" של הצאר אלכסנדר השני. הוא ערך שינויים רבים מתחומי החיים באימפריה הרוסית שהשפיעו גם על האוכלוסייה היהודית. ביו היתר הוא ביטל את מעמד הצמיתות.
בעקבות כך, התקבלה החלטה להקים מערכת חינוך ממשלתית ליהודים ברוח ההשכלה.	הצאר העניק היתר למספר קבוצות בחברה היהודית להתגורר מחוץ לתחום המושב, בהן יהודים בעלי תואר אקדמי, שבעזרת הרשות לגור בערי רוסיה שיפרו את רמתם הכלכלית.